Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

KANGIETER (SG_R3_NET_34)

HULSHOUT

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door CIW op 22/06/2016

LEESWIJZER

Op [nog voor te leggen] nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied "Kangieter" de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)

   indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);

2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)

   indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;

3. Optie C - vrijwaren van bebouwing

   indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief *"Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden"* in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Hulshout

Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied is gelegen tussen Kangieter en IJzermaal, in deelgemeente Westmeerbeek.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Het signaalgebied is ongeveer 250 meter ten zuiden van de Grote Nete gelegen.

Oppervlakte: 2,5 ha

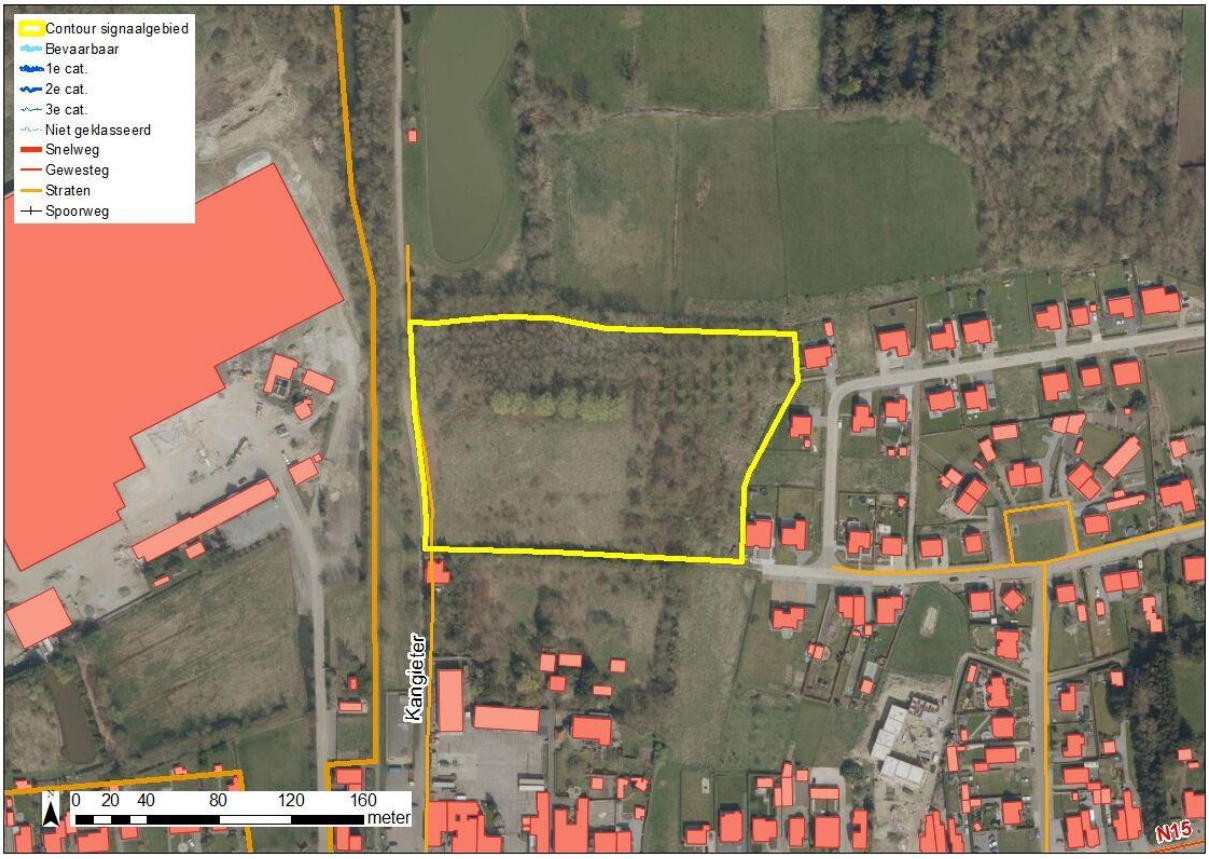

Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

De planologische bestemming is woongebied (grenzend aan GRUP Grote Nete).

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is gelegen ten noorden van de voetweg tussen de Monseigneur Raeymaekersstraat en Kangieter. Ongeveer de helft van het signaalgebied is bebost, de andere helft betreft weiland.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Aangezien de oppervlakte van het effectief overstroombare deel groter is dan 1 ha, werd het gebied in overweging genomen voor opname in reeks 3.

Voor de ontwikkeling van dit gebied zijn reeds concrete afspraken gemaakt met Waterwegen en Zeekanaal in functie van een positieve watertoets. Vermits deze afspraken zich nog niet vertaald hebben in een definitieve verkavelingsvergunning, is het gebied weerhouden als signaalgebied.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt iets ruimer afgebakend dan enkel het effectief overstroombare deel, om beter aan te sluiten bij de praktische verkavelingsplannen.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn[1]

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven[2]. De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het meest noordelijke deel van het signaalgebied kent een kleine tot middelgrote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaarten.

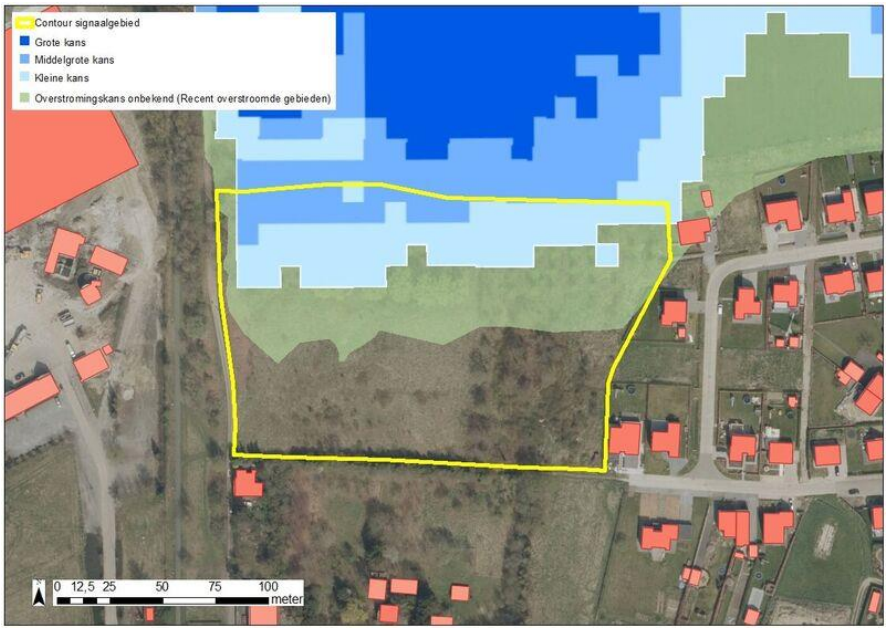

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

[1] Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

[2] gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

3.1.2 KLIMAATTOETS

Vermits de betrokken waterloop geen deel uitmaakt van de ORBP-studie, is er voor dit signaalgebied geen klimaattoets beschikbaar.

3.2 Bespreking watersysteem

Het signaalgebied helt ongeveer 1,5 meter af in noordelijke richting (zie onderstaande figuur), in de richting van de Grote Nete.

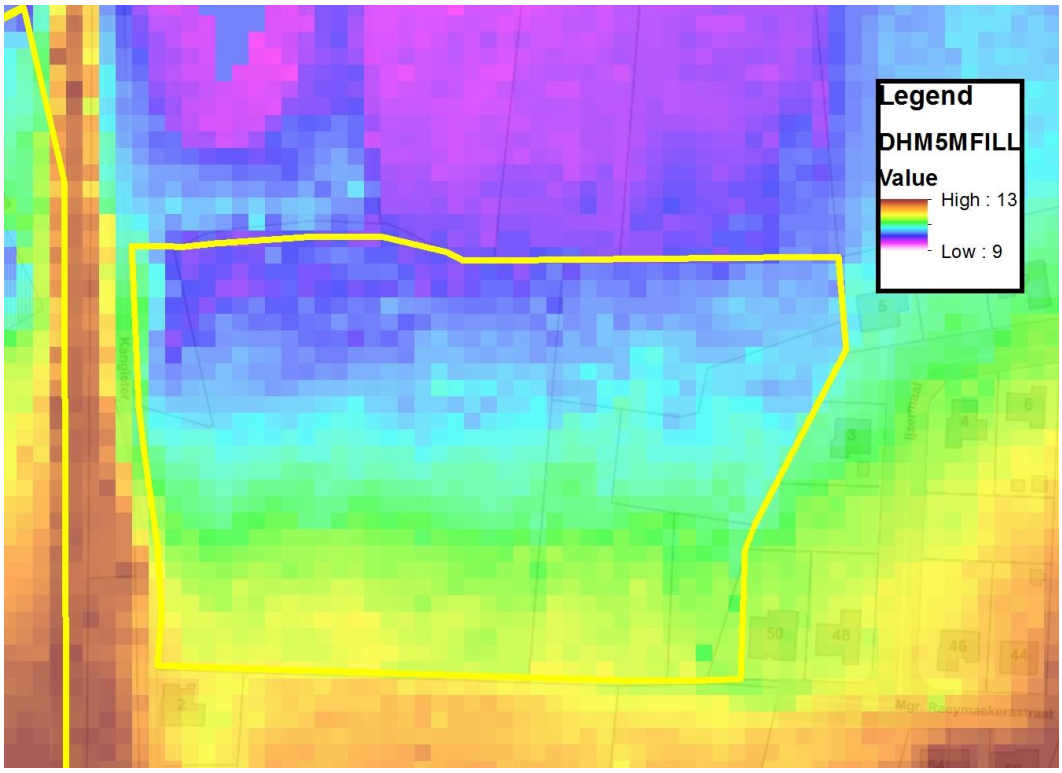

Figuur: Digitaal hoogtemodel

De watertoetskaart geeft aan dat de noordelijke helft van het signaalgebied effectief overstromingsgevoelig is, en dus deel uitmaakt van de overstroombare vallei van de Grote Nete.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Hoewel de noordelijke helft van het signaalgebied aangeduid staat als effectief overstromingsgevoelig, lijken de overstromingsgevaarkaarten te suggereren dat slechts een beperkt deel van het gebied binnen de T100 frequentie valt. Voor het overige zou de overstromingskans eerder klein zijn. Met het oog op de verkavelingsplannen is het vooral belangrijk dat het waterbergend vermogen van het gebied gevrijwaard wordt. De waterbeheerder is van oordeel dat dit, mits het opleggen van de juiste voorwaarden, geen belemmering vormt voor de ontwikkeling van het gebied.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van 2007 doet de volgende uitspraken over het gebied:

- De noordelijke helft van het signaalgebied dat volgens de watertoets gelegen is in overstromingsgevoelig gebied, komt in aanmerking voor een planologische grondenruil met gronden momenteel gelegen in agrarisch gebied maar aansluitend bij de woonkern op de rug Hulshout-Eindeken. Deze zone is aangeduid als zone H1. De planologische grondenruil zou er in bestaan dat zone H1, momenteel woongebied, via een RUP wordt omgevormd tot open ruimtegebied, terwijl een zone met gelijkaardige oppervlakte op de rug van Hulshout-Eindeken wordt omgevormd van agrarisch gebied naar woongebied.
- De zuidelijke helft van het signaalgebied, welk niet in overstromingsgevoelig gebied is gelegen, is aangeduid als te ontwikkelen woongebied O11: O11 Mgr. Raeymaekersstraat ZW: door ontwikkeling van deze zone kan de kern van Westmeerbeek verder worden afgewerkt. De ontsluiting van dit gebied kan gebeuren via de Mgr. Raeymaekersstraat. De gemeente wenst dit gebied gefaseerd te ontwikkelen. Elementen van de watertoets werden voor dit gebied onderzocht en het gebied kan worden ontwikkeld. De watertoets bij

vergunningverlening kan aanleiding geven tot verfijning van de begrenzing t.o.v. de Netevallei op perceelsniveau.

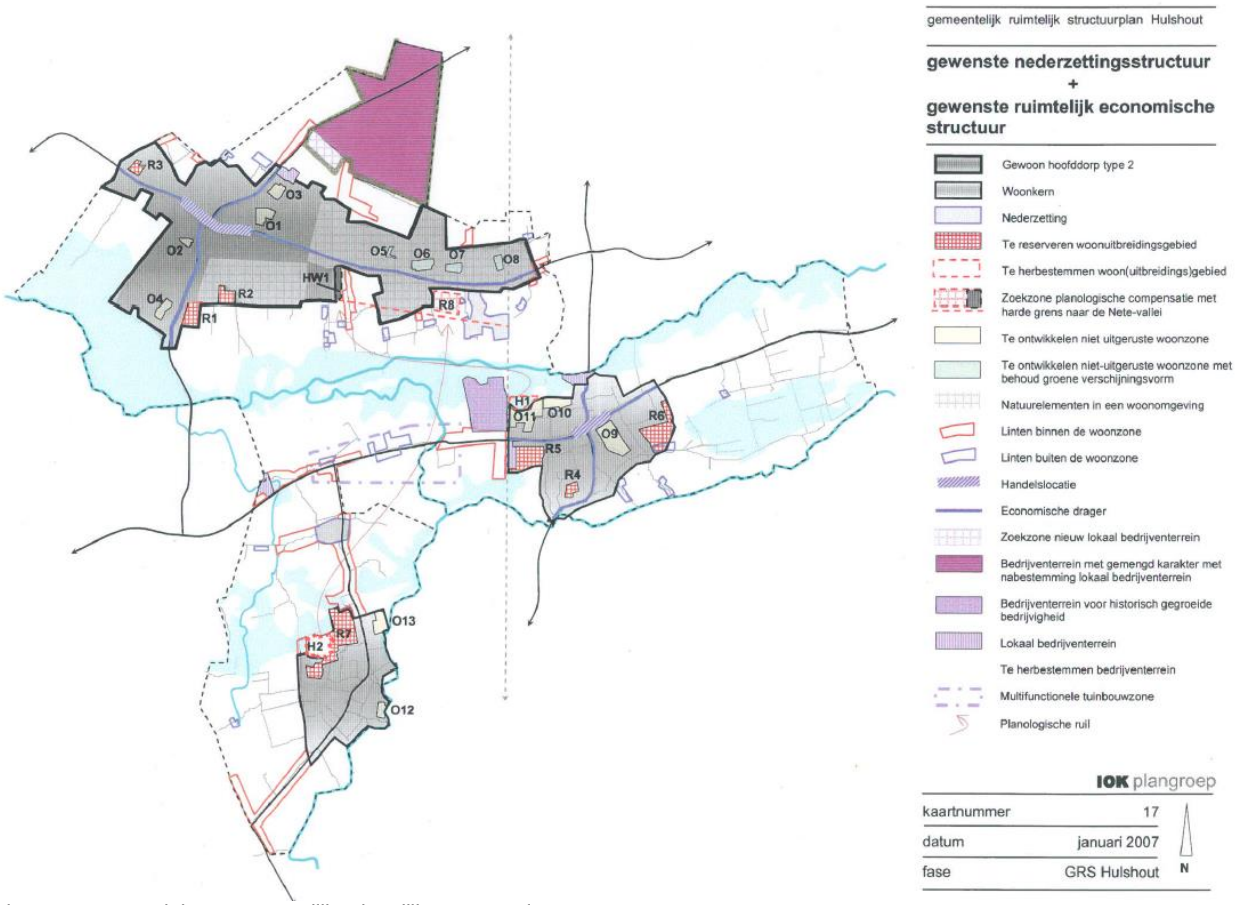

Figuur: Kaart 17 uit het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan

Er werd ondertussen op 4 maart 2016 een verkavelingsaanvraag met wegenaanleg ingediend voor de ontwikkeling van de zone O11. De beslissing over deze aanvraag is momenteel nog niet genomen.

Voor wat betreft de zone H1 en de daar geplande planologische grondruil, werd bij de start van de nieuwe legislatuur in 2012 en bij de opmaak van het meerjarenplan het initiatief genomen om financiële middelen te voorzien voor een partiële herziening van het GRS in functie van een op te starten RUP Woonkern Westmeerbeek. Hierbij is de intentie genomen om de in het GRS van 2007 voorziene planologische grondenruil niet meer uit te voeren. De gemeente heeft vervolgens het standpunt ingenomen dat, mits overleg en gunstige adviezen van de bevoegde waterbeheerder (in casu Waterweg en Zeekanaal) ook in zone H1 een ontwikkeling mogelijk is voor zover de bebouwbare zone beperkt blijft tot een maaiveld van 11 m TAW. Hierbij mag – in overleg met de waterbeheerder – het principe van neutraal grondverzet worden ingezet om bijkomende gronden bebouwbaar te maken zonder dat er ruimte voor water verloren gaat. Dit is een uitwerking van de regel dat de “watertoets bij de vergunningverlening aanleiding kan geven tot verfijning van de begrenzing t.o.v. de Netevallei op perceelsniveau”.

4.3 Lopende initiatieven:

Dit gebied grenst aan het GRUP Grote Nete (ikv Sigmaplan Vallei van de Grote Nete). Voor de ontwikkeling van het signaalgebied zijn reeds voorafgaande afspraken gemaakt tussen de verkavelaar en Waterwegen en Zeekanaal. Dit heeft echter nog niet geleid tot een goedgekeurd verkavelingsplan.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

- Gemeente (Luc Van Roie, Wouter Veraghtert) aanwezig op vooroverleg prioritering signaalgebieden reeks 3 op 11/09/14 te Geel;
- Gemeente (Luc Van Roie) aanwezig op ambtelijke goedkeuring prioritering reeks 3 op 03/10/14;
- Goedkeuring prioritering reeks 3 door algemene bekkenvergadering op 12/11/2014 (schepen Joost verhaegen aanwezig);
- Bespreking ontwerp startbeslissing op 08/04/2016. Aanwezig: bekkensecretariaat (Tom Gabriels), gemeente Hulshout (Joost Verhaegen, Hilde Van Looy, Luc Van Roie, Kurt Van den Vonder, Wouter Veraghtert), provincie Antwerpen (Michiel De Mol, Elsbeth De Wachter, Tine Van Hoof), Waterwegen & Zeekanaal (Lieselotte Van Egdom).

Op 30/05/2016 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

Voor signaalgebied Kangieter zijn volgende beleidsopties van toepassing:

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied

Niet van toepassing

B: maatregelen met behoud van bestemming

Het signaalgebied kan ontwikkeld worden mits rekening gehouden wordt met volgende voorwaarden:

- Het oprichten van nieuwe constructies in effectief overstromingsgevoelige gebieden is uitsluitend toegelaten wanneer de vloerpas voorzien wordt op overstromingsvrij niveau (11 m TAW).
- Ondergrondse constructies zijn niet toegestaan.
- Grondverzet is in overstromingsgevoelige gebieden uitsluitend toegestaan voor zover de grondbalans neutraal blijft.
- Het oprichten van nieuwe constructies mag geen invloed hebben op de bestaande waterhuishouding noch op het overstromingsregime van het perceel en de omliggende percelen.
- Verhardingen in de onbebouwde ruimte dienen tot een minimum beperkt te worden. Bovendien moeten de noodzakelijke verhardingen in de mate van het mogelijke gerealiseerd worden in waterdoorlatende en/of halfverharde (natuurlijke) materialen. Uitzondering hierop zijn de noodzakelijke verhardingen die omwille van milieutechnische redenen of toegankelijkheidsvoorschriften niet in waterdoorlatende materialen mogen of kunnen aangelegd worden.

A: watertoets

Niet van toepassing

Instrument:

Verkavelings- en bouwvergunning

Initiatiefnemer:
Gemeente Hulshout

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Hoewel de noordelijke helft van het signaalgebied aangeduid staat als effectief overstromingsgevoelig, lijken de overstromingsgevaarkaarten te suggereren dat slechts een beperkt deel van het gebied binnen de T100 frequentie valt. Voor het overige zou de overstromingskans eerder klein zijn. Met het oog op de verkavelingsplannen is het vooral belangrijk dat het waterbergend vermogen van het gebied gevrijwaard wordt.

Het signaalgebied kan ontwikkeld worden mits rekening gehouden wordt met volgende voorwaarden:

- Het oprichten van nieuwe constructies in effectief overstromingsgevoelige gebieden is uitsluitend toegelaten wanneer de vloerpas voorzien wordt op overstromingsvrij niveau (11 m TAW).
- Ondergrondse constructies zijn niet toegestaan.
- Grondverzet is in overstromingsgevoelige gebieden uitsluitend toegestaan voor zover de grondbalans neutraal blijft.
- Het oprichten van nieuwe constructies mag geen invloed hebben op de bestaande waterhuishouding noch op het overstromingsregime van het perceel en de omliggende percelen.
- Verhardingen in de onbebouwde ruimte dienen tot een minimum beperkt te worden. Bovendien moeten de noodzakelijke verhardingen in de mate van het mogelijke gerealiseerd worden in waterdoorlatende en/of halfverharde (natuurlijke) materialen. Uitzondering hierop zijn de noodzakelijke verhardingen die omwille van milieutechnische redenen of toegankelijkheidsvoorschriften niet in waterdoorlatende materialen mogen of kunnen aangelegd worden.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. [nog te bepalen]